

# Danmark – Landerapport

## Nordisk møde, 15.-16. December 2015 i København

---

### Ny dansk regering, økonomiske nedskæringer og ny holdning til folkeoplysningen

Den 28.juni 2015 fik Danmark en ny regering. Danmarks liberale parti, Venstre, dannede en mindretalsregering med støtte fra 3 borgerlige partier. Ny minister for Folkeoplysningen blev Kulturminister Bertel Haarder.

Den nye regering har nu fået vedtaget en finanslov for 2016. Her nedskæres statsstøtten til folkeoplysningen med 2% og det samme sker i 2017, 2018 og 2019.

De Frie Fagskoler beskæres med 20% i 2016 og flere skoler må lukke.

De danske Folkehøjskoler skal yderligere spare 8% i 2016 og flere folkehøjskoler forventes at måtte lukke.

Samtidig spares der på støtten til udviklingsbistand. Foreningen Mellemløst Samvirke, en af DFS' medlemsorganisationer, beskæres således med 40 millioner kroner i 2016.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen under Erhvervs- og Vækstministeriet, som håndhæver konkurrencelovgivningen i Danmark, udgav i november en vejledning til de danske kommuner om uddeling af støtte til folkeoplysende foreninger.

Her skriver de, ”at selv om kommunernes støtte til folkeoplysning er lovlig, så er den ikke altid fornuftig. En lovlig støtte medvirker ikke nødvendigvis til at fremme en effektiv anvendelse af samfundets ressourcer.” De betragter de folkeoplysende aktiviteter som konkurrenceforvridende i forhold til private aktiviteter uden offentlig støtte.

<http://www.dfs.dk/nyheder/2015/konkurrencestyrelsen-blander-sig-i-folkeoplysning/>

Dansk Folkeoplysnings Samråd har sammen med de danske ungdoms- og idrætsorganisationer henvendt sig til Kulturminister Bertel Haarder for at protestere mod vejledningen.

<http://www.dfs.dk/nyheder/2015/appel-til-haarder-faa-konkurrencevejledning-trukket-tilbage/>

Desværre tyder det på, at ministeren støtter vejledningen.

Det kan betyde en politisk nedprioritering af det frivillige foreningsliv i Danmark.

---

### Personaleændringer på sekretariatet

Der har været en del personaleændringer på DFS' sekretariat i 2015.

Tre medarbejdere (Udviklingskonsulenterne Helle H.Bjerregård og Stine Hohwü-Christensen samt organisationskonsulent Flemming Gjedde) gik på nedsat tid fra 1.maj 2015.

Samtidig blev der ansat en ny udviklingskonsulent, Anette Vedel Carlsen.

Udviklingskonsulent Annemarie Holm gik på pension i juli.

I august blev Gitte Falkenberg ansat som sekretær.

Udviklingskonsulent Stine Hohwü-Christensen gik på barselsorlov den 1.december og kommer først tilbage i november 2016.

Udviklingskonsulent Agnethe Nordentoft går på pension i december 2015.

Se nærmere på <http://www.dfs.dk/om-dfs/sekretariatet/>



## Nyt integrationsprogram for flygtninge

Den danske regering forbereder nyt integrationsprogram, som forventes klart januar 2016. Dansk Folkeoplysnings Samråd har blandt andet på baggrund af vores satsning Folkeoplysning for Flygtninge, som DFS orienterede om på Folkbildning Norden mødet i marts 2015, været inddraget i en lang række arbejds møder i den forbindelse og leveret skriftlige input for at styrke de folkeoplysende organisationers position i programmet.

---

## Folkeoplysningens demokratiske værdi

Professor Bjarne Ibsen fra Syddansk Universitet CIFRI-netværket (forskere indenfor Civilsamfund og Frivillighed) har i efteråret 2014 undersøgt den demokratiske værdi af folkeoplysning. Undersøgelsen samler dels data fra andre nyere frivillig-undersøgelser, og dels har over 11.000 deltagere, kursister, medlemmer, frivillige og ansatte ved de folkeoplysende foreninger og skoleformer svaret på et stort spørgeskema. Konklusionerne er bl.a. at mange oplever, de har fået større viden om samfundet og større samfundsengagement, mange er blevet en del af et fællesskab og har fået nye venner. Ikke overraskende er aktivitetsbårne foreninger bedst til at danne fællesskaber, og idébårne foreninger er bedst til det politiske/samfundsengagement. Mangfoldighed er en udfordring for folkeoplysningen, da 72% er kvinder, aldersgennemsnittet er 59 år, og 56% har en mellemlang eller lang videregående uddannelse (mod 22% af den danske befolkning). Rapporten har givet anledning til mange diskussioner og refleksioner i de deltagende organisationer om, hvordan man kan arbejde med mangfoldighed i bestyrelser og hos deltagerne, og udvikle den demokratiske dimension yderligere i selve aktiviteten.

Link til rapport: <http://www.dfs.dk/media/489535/rapport-folkeoplysning-og-frivilligt-arbejds-betydning-for-demokratisk-deltagelse.pdf>

---

## FGK, Folkeoplysningens grundkursus

FGK er et to-årigt udviklingsprojekt, der har fået 400.000 dk.kr. i støtte fra Kulturministeriet. Opgaven er et udvikle et kursuskoncept, der kort kan introducere nye undervisere og andre folkeoplysere til at virke i vores sektor.

Gennem oplæg og aktiv deltagelse i øvelser og refleksioner nærmer kursusedtagerne sig svar på følgende spørgsmål:

- Hvilken sammenhæng skal du som underviser indgå i?
- Hvilke værdier bygger folkeoplysningen på?
- Og hvad betyder disse værdier for den pædagogiske tilgang?
- Hvordan kan du sikre trivsel på dine hold, både fagligt og socialt?

FGK er opdelt i to moduler á hver 4 lektioner.

**Modul 1** giver overblik og indblik i de historiske forudsætninger og de mange forskellige folkeoplysende skoleformer og foreninger. Folkeoplysningsloven, som udgør den lovgivningsmæssige ramme, præsenteres: Hvilke rettigheder og muligheder er der i loven og hvilke krav stillers der? Undervisningsmaterialerne til dette modul omfatter en animationsfilm (på 7 min på hhv. dansk og engelsk); en tidslinje; en liste med forkortelser; samt et sæt power points, der er suppleret med et manuskript/talepapir til oplæg inklusiv præsenteres spørgsmål til diskussion og refleksion.



**Modul 2** handler om læring og deltagelse. Der er pædagogiske spørgsmål på programmet og de nødvendige lærerkompetencer drøftes og perspektiveres gennem øvelser og cases. Til formålet er der lavet en række tegninger, der præcist illustrerer hverdagen og virkelige problemstillinger på aftenskolerne. Den røde tråd i modul 2 er at give kursuddeltagerne en klar fornemmelse af, hvordan de folkeoplysende værdier helt konkret kan omsættes i den pædagogiske praksis. Også her er der et sæt power points med tilhørende manuskript/talepapir og refleksionsspørgsmål, samt forslag til planer, evalueringsskemaer mv.

Til hvert modul er det faglige stof samlet i et kompendium, som kursuddeltagerne efterfølgende kan bruge til repetition eller som inspirationskatalog.

Alle materialer, pt. i testversion, kan hentes gratis på <http://fgk.folkeoplysning.dk/modul-1/video/>. På siden findes også et Forum, hvor deltagerne kan lægge ideer, tips og tricks op.

Materialerne er udviklet af DFS i samarbejde med de fem store oplysningsforbund og bliver testet af en flok garvede folkeoplysere, ca. 25 i alt. De har i to omgange ageret deltagere/kurister. Først i 2016 skal de samme garvede folk så ud at teste konceptet i forhold til den endelige målgruppe: som undervisere for nye/ikke-garvede aftenskolelærere. Projektet skal være endeligt afsluttet i juni 2016.

---

## Digital læring som indsatsområde

DFS har i 2014/2015 brugt forum-formen til at give vores medlemsorganisationer inspiration til at arbejde med de stadig flere digitale muligheder ift. læring. Digital læringsforum etableres med en DFS-tovholder for alle interesserede medlemsorganisationer. En universitetsforsker på feltet, med kendskab til vores sektor, er tilknyttet og giver os sparring ift. programindhold, mulige oplægsholdere mv og medlemmerne sparring ift. konkrete udviklingsprojekter.

### Formål og indhold

Formålet med DL-forum er dels at opkvalificere os på DL, dels at styrke netværk og samarbejde mellem medlemsorganisationerne om DL.

Indholdet i DL-forum er dels oplæg ved vores husforsker, dels eksterne oplæg og endelig oplæg om projekter og erfaringer i medlemsorganisationerne. Et vigtigt element er desuden workshops, hvor forskellige digitale redskaber afprøves helt konkret og "hands-on". Fx Adobe Connector som platform for webinarer. Der er en forbilledlig vilje til at del ud af sine erfaringer.

### Forløb

I 2014 gennemførtes 3 møder i DL-forum, i 2015 tilsvarende. Der er nogenlunde stabilt fremmøde. Husforskeren fungerer fint som gennemgående fag-person. Der er masser af spørgelyst og debat på møderne.

Deltagerne får blod på tanden og tilskyndes i 2015 til at lave puljeansøgninger på feltet, alene eller meget gerne i samarbejde på tværs.

Der kommer flere DL-projektansøgninger til DFS. 3 får tilskud. Desuden har Højskolerne sat et projekt i søen med webinarer. Inspiration til projektets tilblivelse er et direkte resultat af Digital læringsforum og mulighederne for at lære af hinanden.

DL-forum har opfyldt sit formål nu og nedlægges. Men kan selvfølgelig altid genoplives, hvis behovet opstår.

De tre puljestøttede projekter er:



**”Digital læring i folkeoplysningen – kvalificering af underviserne”**. Samarbejdsorganisationerne er Fora, AOF, DOF, FOF, LOF og Daghøjskoleforeningen. Formålet er at inspirere og kvalificere undervisere i aftenskolen/daghøjskolen til at arbejde med digitale læringsformer (Ministeriets Udviklingspulje)

**”Digitale døråbnere og kreative kulturmøder”**. Samarbejdspartnere er DATS, Røde Kors Langeland, B & U Teatret Svendborg, Langeland Kommune m fl. Formålet er at udvikle og afprøve nye metoder og eller nye organiseringsformer. Der er 4 små delprojekter, bl.a. digitalt teatermøde, virtuelle løbetursfortællinger mm. (Pulje B)

**”Digitale ældre og nye sundhedsfærdigheder”**. Samarbejdspartnere er LOF og Danske seniorer. Projektet handler om at øge færdigheder vedr. digital adgang til brug af sundhedsydelser fx bestille tid hos lægen, forny recepter, digitale konsultationer, hjemmetræningsprogrammer mm. (Ministeriets Udviklingspulje)

#### **Opsummering ift. oprindelig projektplan**

Der er opstået samarbejde på tværs. Vi er kommet i hus med den del af formålet.

Det er også lykkedes at sætte gang i udviklingsarbejde på DKL-feltet i medlemsorganisationerne. *NB: Når resultaterne af projekterne foreligger, er det vigtigt at de bliver formidlet direkte til medlemmerne af DL-forum.*

---

For mere information se [www.dfs.dk](http://www.dfs.dk)

---

#### **Emne af fælles interesse:**

DFS er interesseret i, at få information fra andre i netværket Folkbildning Norden om, hvordan I eller andre folkeoplysende eller liberal adult education organisations arbejder med flygtninge. Herunder om der er i jeres lande er allokeret finansielle midler til at understøtte indsatser på jeres områder i forhold til flygtninge.

